

Vlha pestrá (*Merops apiaster*)

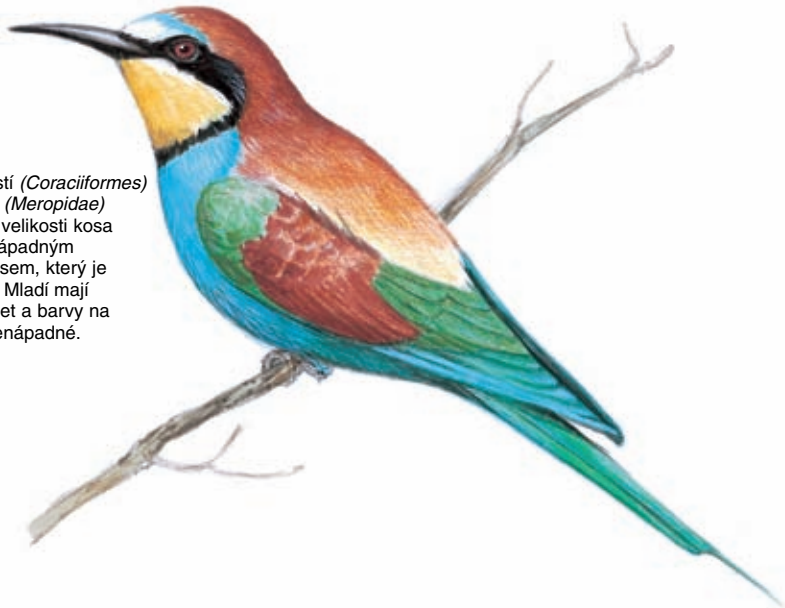

Nežije u nás asi krásnější pták než je vlha. Je představitelem skupiny, obývající tropy a subtropy Afriky a Asie, které střeoevropské klima příliš nevyhovuje. Kdysi jsme za vlhami jezdili až na jih Slovenska, dnes se s ní můžeme setkat na několika místech Jižní Moravy, kde v posledních letech hnízdí až sto párů. Ze zimovišť v jižní Africe se vlhy vracejí až v květnu a nejdřív zaslechneme jejich vrčivý hlas. Na obloze loví v hejnu létající hmyz, plachtí s nataženými špičatými křídly a dlouhým ocasem, sem tam prudce zamávají křídly. Jsou skvělí letci, což je nezbytnou podmínkou při jejich způsobu obživy. Brzy po přiletu vlhy obsadí hnízdiště. Těmi jsou u nás opuštěné malé písčiny či stržené písčivé břehy, které nemusí být nikterak vysoké. Do stěn si vyhrabou nory hluboké až dva metry. Na jejich konci samičky snášejí až deset vajec, na kterých sedí asi tři týdny. V okolí hnízd posedávají vlhy s oblibou po drátech. Od srpna již loví v hejnech na polích daleko od hnízdiště a chystají se na dlouhou cestu na jih.

Pár vlh téměř nikdy nenajdeme samostatně - všechny druhy hnízdí v koloniích, u nás obvykle čítajících jen pár párů. Včelaři neradi vidí vlní hnízdiště poblíž svých úlů. Vlhy jsou specialisté na lov bodavého hmyzu a vážek. Vosy a včely jsou pro ně pochoutkou. Vlha uchopí vosu do špičky zobáku, párkrát s ní uhodí do větve, na které sedí, vymáčkne žihadlo a s chutí ji polkne.

leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec
-------	------	--------	-------	--------	--------	----------	-------	------	-------	----------	----------

Řád: Srostloprstí (*Coraciiformes*)
Čeleď: Vlhovití (*Meropidae*)
Odlišení: Pták velikosti kosa
(asi 28 cm) s nápadným
zbarvením i hlasem, který je
nezaměnitelný. Mladí mají
šedozelený hřbet a barvy na
hrdle a břicho nenápadné.

Mandelík hajní (*Coracias garrulus*)

Mandelík nezůstává nic dlužen pověsti všech zástupců řádu srostloprstých. Je to opět mimořádně zbarvený pták, tentokrát s převahou modré. Bohužel, u nás se s ním až na výjimky asi nestřetneme, hnízdí zde jen nepravidelně. Od konce minulého století z Evropy houfně mizí a důvodem je zřejmě nedostatek potravy, kterou se živí. Mandelíci vždy lovili hmyz na loukách a pastvinách. Ty se změnily v nekonečné lány, hmyz se hubí pesticidy a mandelíci zmizeli. Svou roli sehrál i intenzivní lov ptáků z tahu ve Středomoří. Pokud chceme mandelíky vidět, pak nám nezbude než vyrazit na maďarskou step nebo ještě dál na Balkán, kde jsou i dnes přeci jen běžnější.

Mandelíci hnízdí také v dutinách, ovšem tentokrát ve stromových nebo skalních. Ze zimoviště se vracejí v květnu a vyhledávají otevřenou krajinu protkanou lesíky či alejemi se starými stromy, kde najdou hnízdní dutiny. Obsazují i vyvěšené velké budky. Při toku jsou dost nápadní, provádějí akrobatická cvičení, posedávají na vyvýšených místech a ozývají se drsným krákaním nebo tvrdým voláním rek-ek.

Do dutiny snáší samice 3 až 6 vajec, mladí se líhnou asi za 20 dní a rodiče je krmí nejrůznějším uloveným hmyzem. Zajímavostí je, že mladí nemají prachové peří, ale roste jim rovnou peří krycí, ovšem jako špičatá brka, která poté prasknou a peří se rovnou uvolní.

leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec
-------	------	--------	-------	--------	--------	----------	-------	------	-------	----------	----------

Řád: Srostloprstí (*Coraciiformes*)

Čeleď: Mandelíkovití (*Coraciidae*)

Odlišení: Pták velikosti hrdličky (asi 32 cm) s nezaměnitelným zbarvením i za letu. S oblibou posedává po drátech. Mladí mají barvy nevýrazné.

Dudek chocholatý (*Upupa epops*)

Čtveřici našich srostloprstých ptáků doplňuje další nezaměnitelný krasavec - dudek. A stejně jako vlha či mandelík miluje otevřenou krajinu s pastvinami a loukami, kde najde dostatek potravy. Dudek ale velký hmyz neloví za letu, nýbrž pobíhá po zemi a svým dlouhým zobákem jej vytahuje ze zemních úkrytů. Na pastvinách vybírá larvy i z dobytčího trusu. A stejně jako na přeměnu luk a pastvin na pole doplatili ostatní stepní ptáci, doplatil na ni i dudek. V současné době u nás není zdaleka tak běžný jako kdysi a setkáme se s ním nejspíš tam, kde lány obilnin dosud nevytlačily louky, často ve středních polohách. Jen za tahu se někdy dudci objeví na místech, kde by je nikdo nečekal. Někdy dokonce i v parcích měst.

Dudci hnízdí ve stromových dutinách. Dutiny s mladými dudky dobře poznáme, protože se z otvoru line nepříjemný zápach. Má jej na svědomí výměšek z kostrční žlázy u mladých ptáků. Kvůli tomuto zápachu se traduje, že dudci jsou nečistí, což pochopitelně není pravda. V současnosti u nás nehnízdí více než kolem stovky párů dudků. Pozorovat je můžeme od dubna do září, kdy se vydávají na zimoviště v Africe.

leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec
-------	------	--------	-------	--------	--------	----------	-------	------	-------	----------	----------

Řád: Srostloprstí (*Coraciiformes*)

Čeleď: Dudkovití (*Upupidae*)

Odlišení: Za letu vypadá mohutnější, než je (délka těla do 30 cm), má široká černá křídla s nápadnými bílými znaky. Chocholku zdvihá jen krátce. Mladí i staří jsou podobně zbarvení.

